

Privat vannforsyning i Norge

Det er i Norge registrert ca. 500 private vannverk som forsyner flere enn 100 personer eller 20 husstander/hytter. Dette utgjør ca 30% av de registrerte vannverkene i Norge, men de forsyner bare ca. 250.000 personer. Anslagsvis 350.000 personer blir forsynt av vannverk som forsyner færre enn 100 personer eller 20 husstander/hytter, og dette er i hovedsak private vannverk. Størrelsen og kvaliteten varierer meget.

Mange av de private vannverkene står overfor store utfordringer for å kunne oppnå en tilfredsstillende forsyning av vann, inkludert en godkjenning i henhold til drikkevannsforskriftens bestemmelser. De nødvendige forbedringene omfatter bl.a. å gjennomføre tiltak for å oppfylle kvalitetskravene, gjennomføre tiltak for å sikre vannleveranse i alle situasjoner, etablere internkontrollsystem, utarbeide beredskapsplaner, overholde krav om opplysningsplikt, ansvar overfor næringsvirksomhet og en del andre drifts- og vedlikeholdsoppgaver.

For at mange private vannverk skal kunne tilfredsstille drikkevannsforskriften, må det gjennomføres vannkvalitetsforbedrende tiltak. Dette vil koste penger. Det er ofte sammenheng mellom pris og vannkvalitet. Mange vannverksstyrer gir inntrykk av at de har som hovedmål å hindre at prisen på vannet øker, selv om kanskje mange av abonnentene/andelseierne ønsker bedre vann. Rent vann i tilstrekkelige mengder er en forutsetning for velferd og helse, for at næringsmiddel- og turistbedrifter skal kunne overleve, og for at samfunnet som en helhet skal fungere.

De private vannverkene må ta stilling til om vannverket selv vil kunne klare oppgaven som er tillagt dem gjennom drikkevannsforskriften. Bør vannverket slå seg sammen med andre vannverk for å motstå framtidig press, eller bør man søke samarbeid med kommunen? Kan vannverket forsyne eventuelle nye abonnenter, eller vil det i så fall gå økonomisk ut over de eksisterende andelseierne?

Kommunen har et hovedansvar gjennom kommuneplanlegging å legge til grunn for fortsatt utvikling av kommunen. Kommunen vil derfor måtte ta stilling til om vannverkene i kommunen vil fylle kommunens framtidige vannforsyningsbehov (kapasitet/kvalitet), herunder i hvilken grad de private vannverkene vil være medspillere for å nå de kommunale målene. Eventuelt må kommunen vurdere om det heller bør være kommunal vannforsyning, det vil si at kommunen i så fall må vurdere nødvendige skritt for å overta de private vannverkene.

Dersom de små og mellomstore private vannverkene fortsatt skal kunne videreutvikles og drives, må det forutsettes at de private vannverksstyrene vil samarbeide med kommunen. Dette må gjelde uavhengig av om det private vannverket er basert på andelseierprinsippet slik det er tradisjoner for i Norge, eller om de er basert på et mer kommersielt prinsipp slik det ser ut til at vannforsyningsorganiseringen vil utvikle seg i en del kommuner i dag.

NORSK VANNFORENING